

Hyväksytty 29.1.2016 HRI-ohjausryhmässä

Helsinki Region Infoshare -palvelu TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2016

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Yhteenveto.....	3
1.1.	Palvelun tilannekatsaus.....	3
1.2.	Palvelun toimintamalli.....	4
1.3.	Talousarvio 2016 ja taloussuunnitelma 2017	5
1.4.	Suunnitelman yhteenveto	7
2.	Vuoden 2016 toiminta osa-alueittain.....	8
2.1.	Tiedon tuottaminen	8
2.2.	Tiedon avaaminen	9
2.3.	Tiedon jakelu	10
2.4.	Tiedon hyödyntäminen	11
2.5.	Viestintä.....	13
2.6.	Juridiikka.....	15
2.7.	Yhteistyö muiden tietoa avaavien ja hyödyntävien toimijoiden kanssa.....	16
2.8.	Palvelun hallinta ja ylläpito	18

1. Yhteenveto

1.1. Palvelun tilannekatsaus

Helsinki Region Infoshare (HRI) -palvelu käynnistyi vuonna 2010 projektiluontoisena ja saavutti vuosina 2010–2013 pääpiirteissään sille asetetut tavoitteet. Syksyllä 2012 pääkaupunkiseudun kaupungit hyväksyivät HRI-palvelun toiminnan vakiinnuttamista ja ylläpitoa koskevan pääsopimuksen sekä rahoitussopimuksen, jotka tulivat voimaan vuoden 2013 alusta alkaen.

Vuonna 2016 HRI jatkaa toimintaansa osana pääkaupunkiseudun kaupunkien virastojen normaalia toimintaa. Tiedon avaamista ja julkaisua tukevat HRI-toiminnot ovat Helsingin kaupungin tietokeskuksen vastuulla ns. clearing house -toimintona. HRI-palvelun clearing housen keskeinen tehtävä on tukea HRI:hin kuuluvia kuntia tiedon avaamisessa, julkaisemisessa ja hyödyntämisessä.

HRI:n ydintoimintoihin kuuluvat www.hri.fi-verkkopalvelun ylläpitäminen ja ylläpidon edellyttämä välttämätön kehittäminen. Isompi kehittäminen tapahtuu erillisin päätöksin ja erillisin sopimuksin rahoituksineen. Osaksi Tietokeskuksen toimintaa vakiintunut Clearing house -toiminto tarjoaa HRI-palvelun osapuolille (tällä hetkellä neljä kaupunkia) ohjaus- ja tukipalveluita. HRI:hin kuuluvat kunnat sitoutuvat tiedon avaamiseen ja julkaisemiseen ja huomioivat tiedon avaamisen kuntansa tietotekniikkaohjelmissa tai vastaavissa.

HRI-verkkopalvelusta avoimet tietoaineistot löytyvät helposti ja nopeasti. Tietoaineistot ovat hyödynnettävissä koneluettavassa muodossa ja maksuttomasti. Verkkosivuilla on myös ohjeita tiedon avaamiseen ja hyödyntämiseen.

Vuonna 2016 HRI auttaa virastoja uusien tietoaineistojen avaamisessa sekä huolehtii, että jo avatut tietoaineistot pysyvät ajan tasalla. Samalla tehdään yhteistyötä valtion ja muiden kuntien (erityisesti ns. kuutoskaupunkien 6Aika-ohjelma) kanssa tietovarantojen avaamisessa ja yhteentoimivuuden edistämässä. Avaamisen lisäksi edistetään datan hyödyntämistä niin kaupungin toimijoiden kuin muiden potentiaalisten hyödyntäjätahojen kanssa.

Helsinki, Espoo ja Vantaa ovat mukana kuuden suurimman kaupungin yhteisessä 6Aika-ohjelmassa (www.6aika.fi). 6Aika-ohjelmaan kuuluvan Avoin data ja rajapinnat -kärkihankkeen tavoitteena on edistää datapohjaisen liiketoiminnan edellytyksiä. Kärkihankkeessa tehtävien data-avausten, hyödyntämis- ym. toimien tulee hyödyttää erityisesti yrityskenttää. Helsinki, Espoo ja Vantaa ovat rekrytoineet 6Aika-rahoituksen avulla työntekijöitä edistämään näitä asioita. 6Aika-ohjelmaan sisältyy avoimen datan lisäksi myös kaksi muuta painopistettä: avoimet innovaatioalustat ja avoin osallisuus.

1.2. Palvelun toimintamalli

HRI-palvelua kehitetään ja toteutetaan edelleen HRI-toimintamallin mukaisesti osa-alueisiin jaoteltuina.

Kuva 1. HRI-toimintamalli.

Vuoden 2016 toimintaa on kuvattu osa-alueittain toimenpide-ehdotuksineen tarkemmin luvussa 2.

1.3. Talousarvio 2016 ja taloussuunnitelma 2017

Vuonna 2016 HRI-palvelua rahoittavat pääkaupunkiseudun kaupungit yhteensä 60 000 eurolla. Tästä Helsingin rahoitusosuus on 50 % (30 000 e), Espoon 27,2 % (16 320 e), Vantaan 21,8 % (13 080 e) ja Kauniaisten 1 % (600 e). Lisäksi osaa HRI:n kehittämistoimista voidaan mahdollisesti rahoittaa ns. 6Aika Avoin data - kärkihankkeen rahoituksella.

Helsingin kaupunki suorittaa sopimusten mukaisesti osan rahoitusosuudestaan työnä. Tämän työn määrä voi vastata enintään 35 prosenttia Helsingin kaupungin rahoitusosuudesta HRI-palvelun ylläpidon aikana. Kaupungit ovat sitoutuneet osoittamaan HRI-palvelun ylläpitovaiheeseen henkilötyöpanosta vuosittain seuraavasti: Helsinki 24 htkk, Espoo 12 htkk, Vantaa 12 htkk ja Kauniainen 2 htkk.

HRI-palvelun kehittämistyölle voidaan 6Aika-ohjelman lisäksi hakea mahdollisuuksien mukaan lisärahoitusta myös muista ulkopuolisista rahoituslähteistä kuten EU:n Horizon 2020 -ohjelmasta.

Pääkaupunkiseudun kaupunkien HRI-palvelulle osoittama kokonaisrahoitus kattaa HRI-verkkopalvelun ylläpidon ja jatkokehittämisen välttämättömät kulut sekä viestinnästä ja hyödyntämistoimista syntyvät kulut.

Mahdollisista suurista kehityshankkeista ja niiden rahoituksesta voidaan tarvittaessa sopia erikseen omalla sopimuksella.

Vuoden 2016 talousarvio on kuvattu taulukossa 1.

Taulukko 1. HRI-palvelun budjetti vuonna 2016 ja taloussuunnitelma vuodelle 2017.

Tulot

Kaupunki	TA2016 (€)	TS2017 (€)
Helsinki	30 000	30 000
Espoo	16 320	16 320
Vantaa	13 080	13 080
Kauniainen	600	600
Yhteensä	60 000	60 000

Menot

Kustannuslaji	TA2016 (€)	TS2017 (€)
Projektinhallinta ja konsultointi	5 000	<i>v. 2017</i>
Helsingin kaupungin tietokeskus	5 000	<i>allokoidaan myöhemmin</i>
Tiedon avaaminen	25 000	
Tekninen konsultointi	25 000	
Tiedon jakelu	15 000	
Verkkopalv.kokonaisuuden ylläpito	4 000	
Verkkopalvelun kehittäminen	10 000 (+ mahd. 6Aika-rah.)	
Datapilvivaraston käyttö	1 000	
Tiedon hyödyntäminen	6 000	
Sovelluskisojen ym. sponsorointi	2 000	
Hyödyntämisprojektien sponsorointi	2 000	
Kehittäjäyhteistyö	2 000	
Viestintä	6 000	
Sisällöntuotanto (verkkosivu, some)	4 000	
Muut viestintätoimet	2 000	
Muut kulut	3 000	
Matkustus, kokoukset jne.	3 000	
Yhteensä	60 000	60 000

1.4. Suunnitelman yhteenveto

Tiedon tuottaminen

- HRI:n clearing house ohjeistaa ja avustaa tiedon tuottajia avaamaan koneluettavaa ja kuvailtua dataa, jotta se on tietoteknisesti sovellettavissa.
- Edistetään tietoaineistojen kuten tilasto- ja paikkatietoaineistojen yhteentoimivuutta.
- Tehdään mahdollisia kokeilutoimia kansalliseen palveluväylään liittyen.

Tiedon avaaminen

- Tunnistetaan hyödyllisiä tietoaineistoja ja varataan niiden avaamisen selvittämiseen riittävästi resursseja.
- Tuetaan tiedon avaamista mm. järjestämällä koulutustilaisuuksia.
- Tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkien IT-kokonaisarkkitehtuuritoimijoiden kanssa.
- Priorisoidaan erikseen listattavien tietoaineistojen sekä käyttäjien datatoiveiden avaamiseen.

Tiedon jakelu

- Kilpailutetaan www.hri.fi -verkkopalvelun ylläpitäjä.
- Kehitetään edelleen HRI:n verkkosivua yhteistyössä 6Aika-kumppaneiden kanssa.
- Yhdistetään pieniä tietoaineistoja suuremmiksi kokonaisuuksiksi.
- Yhtenäistetään avattujen datojen metatietoja ja jakelutapoja.

Tiedon hyödyntäminen

- Tuetaan datojen hyödyntämistä viestintä-, tapahtuma- ja sponsorointitoimin.
- Edistetään tiedon hyödyntämistä korkeakouluissa.
- Edistetään tiedon hyödyntämistä yrityksissä erityisesti 6Aika-toimijoiden toimesta.
- Edistetään tiedon hyödyntämistä kaupunkiorganisaatioissa mm. järjestämällä työntekijöille datan hyödyntämiskoulutusta (esim. rajapintojen hyödyntäminen).

Em. tavoitteiden ja toimien toteutuminen edellyttää seuraavia toimia:

- Tehdään viestintätoimia viestintäsuunnitelman mukaisesti
- Huomioidaan lainsäädännöllisten seikat, minkä osalta hyödynnetään oikeuspalvelujen asiantuntemusta tehden yhteistyötä kansallisella tasolla niin valtion kuin muiden kuntien kanssa
- Tehdään yhteistyötä kuntien, valtion, korkeakoulujen ja kansainvälisten tahojenkin kanssa
- Seurataan HRI-palvelun toimintaa relevantein seurantaindikaattorein ja luodaan toimintaohjeet mahdollisia kriisitilanteita varten.

2. Vuoden 2016 toiminta osa-alueittain

2.1. Tiedon tuottaminen

HRI-palvelun keskeinen tehtävä on toimia ns. clearing housena. Käytännössä HRI-väki ohjeistaa ja avustaa tiedon tuottajia tuottamaan koneluettavaa ja kuvailtua dataa, jotta se on tietoteknisesti helposti saavutettavissa ja hyödynnettävissä.

HRI-palvelu edistää osaltaan myös eri tietoaineistojen yhteensopivuutta, tiedon harmonisointia ja rationalisointia sekä rajapintojen rakentamista kaupunkien tietotekniikan ja tietohuollon tukena. Rajapintojen rakentamisen osalta tehdään yhteistyötä tietotekniikasta vastaavien sekä 6Aika-ohjelman toimijoiden kanssa. Asiassa on tärkeää tehdä yhteistyötä myös valtionhallinnon kanssa. Lisäksi HRI edistää osaltaan kaupunkien IT-hankintaosaamisen vahvistamista.

Seurataan kansallinen palveluväylän etenemistä ja kaupunkien roolia siinä.

Toimenpide-ehdotus

Luodaan ohjeistus kyselydatojen avaamisesta.

Aikataulu:	helmi-toukokuu 2016
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, oikeuspalvelu
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Ohjeistus tehty.

2.2. Tiedon avaaminen

HRI-palvelun keskeisenä tavoitteena on saada lisää pääkaupunkiseudun kaupunkien toimijoita tiedon avaajiksi sekä huolehtia avattavien ja jo avattujen tietoaineistojen laadusta ja jatkuvuudesta. Samalla huolehditaan metatietojen yhtenäisyydestä, mikä on edellytys tietovarantojen tehokkaalle hallinnalle ja hyödyntämiselle.

HRI:n toimintamalli (kuva 1) kuvaa yksinkertaistetusti HRI:n roolin pääkaupunkiseudun kaupunkien tiedon tuotanto- ja jakeluprosessien eri vaiheissa. Toimintamallin toimivuus ja tuloksellisuus edellyttävät pääkaupunkiseudun kaupungeilta riittävää henkilöresursointia ja -vastuutusta sopimusten mukaisesti.

Kaupunkikohtaisesti toiminta pitää sisällään mm.:

- tietoaineistojen ja tiedontuotantoprosessien kartoitusta yhteistyössä kaupungin IT-kokonaisarkkitehtuurin kanssa
- tiedontuottajien opastamista
- tietoaineistojen muokkausta julkaisukuntoon
- metatietojen määrittelyä
- viestintää tehdyistä avauksista hyödyntämistapauksineen ja tulevista toimista

Tähän liittyviä toimenpiteitä on kuvattu luvussa 2.8. Palvelun hallinta ja ylläpito.

Tietoaineistojen avaamisessa ja avaamisprosessin jatkuvuuden varmistamisessa on tunnistettu erinäisiä teknisiä, hallinnollisia, juridisia ja osaamiseen liittyviä haasteita. Jotta datan avaamisprosessi saadaan jouhevaksi ja aidosti osaksi kaupunkien normaalia toimintaa, tulee haasteisiin aktiivisesti etsiä ratkaisukeinoja ja toteuttaa ratkaisuja käytännössä.

Pääkaupunkiseudun kaupungit tuottavat ja keräävät suuria määriä dataa. Kaupunkien tietoaineistojen kokonaisuuden hahmottamista sekä niiden avaamisen suunnittelua ja seurantaa helpottavat osaltaan kaupunkien tietojärjestelmä- tai sovelluslistaukset, mahdolliset tietovarantokuvaukset sekä organisaatiokuvaukset, joita on tarkoitus hyödyntää niin HRI- kuin 6Aika-toiminnassa.

Toimenpide-ehdotus

Edistetään data-avauksia datanavaussuunnitelman ja datatoiveiden pohjalta.

Niin HRI-palvelun kuin 6Aika-hankkeenkin resurssit ovat rajalliset, joten toiminnassa on tarpeen tehdä priorisointia aktiivisesti edistettävien data-avausten osalta. 6Aika-hankkeen tarjoamia resursseja kohdennetaan erityisesti liiketoimintapotentiaaliin data-avauksiin ja hyödyntämistoimiin.

Vuodelle 2016 priorisoidut data-avaukset kuvataan yhteiselle Trello-pohjalle. Tämän on tarkoitus ohjata datanavaamisresurssien kohdentamista. Listattujen datojen lisäksi priorisoidaan HRI:n käyttäjien esittämien datatoiveiden avaamista.

2.3. Tiedon jakelu

HRI-verkkopalvelukokonaisuuden ylläpidosta ja jatkokehittämisestä vastaa Helsingin kaupungin tietokeskus yhteistyössä HiQ Finland Oy:n kanssa tietokeskuksen ja HRI-ohjausryhmän määrittelemien toimeksiantojen pohjalta.

HiQ:n kanssa 10.10.2013 solmitut ylläpito- ja jatkokehityssopimukset päättyvät 10.10.2016, joten ylläpito- ja jatkokehitystyö tulee kilpailuttaa kevään 2016 aikana. Tuleva palveluntarjoaja tulisi olla selvillä viimeistään elokuussa 2016.

Verkkopalvelukokonaisuuden ylläpitoon vuodelle 2016 varataan 5 000 euroa, jolla katetaan mm. verkkopalvelun perusylläpidosta ja datastore.hri.fi -pilvipalvelusta syntyvät kulut. Jatkokehitystyöhön varataan 10 000 euroa, mutta töitä pyritään rahoittamaan mahdollisuuksien mukaan 6Aika Avoin data -kärkihankkeen resurssein. Mahdollisia jatkokehitystoimia ovat mm. CKANin päivitys, datanhaun edistäminen, Finto-ontologian hyödyntäminen, sovellusgallerian kehittäminen ja avoimien rajapintojen käyttäjähallinta.

Toimenpide-ehdotus

www.hri.fi -verkkopalvelun palveluntarjoajan kilpailutus.

Aikataulu:	helmi-elokuu 2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, HRI-ohry
Kustannusarvio:	virkatyönä
Mittarit:	Päätetty www.hri.fi:n palveluntarjoajasta ja budjetista jatkossa.

Toimenpide-ehdotus

www.hri.fi -verkkopalvelun ylläpito ja mahdolliset jatkokehitystyöt.

Aikataulu:	tammi-joulukuu 2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, HRI-ohry, HiQ, tuleva palveluntarjoaja
Kustannusarvio:	EUR 15 000 ja selvitetään mahdollisuus hyödyntää 6Aika-rahoitusta
Mittarit:	Verkkopalvelu toimii, kehitystoimia tehty.

Toimenpide-ehdotus

Yhdistetään pieniä Excel-tietoaineistoja metatietojen, sisällön ja jakeluformaattien osalta sekä jaetaan dataa useammassa formaatissa

Alkuaikoina avattuja pieniä aineistoja yhdistetään suuremmiksi kokonaisuuksiksi, jotta aineistot olisivat paremmin löydettävissä ja hyödynnettävissä. Tämän seurauksena aineistojen lukumäärä putoaa noin puoleen. Samalla aineistojen meta- eli kuvailutietoja täydennetään ja yhtenäistetään ja aineistoja jaetaan mahdollisuuksien mukaan useammassa eri formaatissa. Samalla laitetaan

paikkatietoaineistot jakoon myös geoserverin kautta sekä kokeillaan uudenlaisia datan jakelumuotoja esim. CSV-nippu.

Aikataulu:	tammi-maaliskuu 2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi
Kustannusarvio:	Virkatyönä
Mittarit:	Yhdistämistoimenpiteet tehty.

Toimenpide-ehdotus

Mahdollistetaan tilastoaineistojen monipuolinen hyödyntäminen

Edistetään eri tietoaaineistojen yhteensopivuutta, mikä edesauttaa niiden hyödyntämistä nykyistä monipuolisemmin ja ajantasaisemmin. Tietojärjestelmiä (esim. pääkaupunkiseudun kaupunkien aluesarjat) kehitetään niin, että niiden päälle voidaan rakentaa avoimia ohjelmistorajapintoja. Näin dataa on mahdollista ohjelmallisesti yhdistää muihin tietoaaineistoihin ja hyödyntää monipuolisemmin. Tämä edellyttää ohjelmointitaitoista työntekijää. Tulokset ovat kaikkien vapaasti hyödynnettävissä.

Aikataulu:	tammikuu – joulukuu 2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kumppanikoodari
Kustannusarvio:	EUR 25 000 (lisäksi muuta rahoitusta toisesta lähteestä)
Mittarit:	Tietoaaineistoja on saatu yhteensopiviksi ja helposti edelleen avoimesti hyödynnettäviksi sekä niiden pohjalta on tehty esim. visualisointikokeiluja.

2.4. Tiedon hyödyntäminen

HRI-palvelu edistää osaltaan tiedon hyödyntämistä mahdollisuuksiensa mukaan. Keskeisin tehtävä on viestiä mahdollisille hyödyntäjätahoille avattavista ja jo avatuista data-aineistoista ja niiden hyödyntämismahdollisuuksista. Lisäksi HRI-palvelu osallistuu ja tukee tiedon hyödyntämistä mahdollisuuksien mukaan tiiviissä yhteistyössä ao. kumppaneiden kanssa esim. tapahtumien yhteydessä tai muutoin.

6Aika Avoin data ja rajapinnat -kärkihankkeeseen rekrytoidun yhteisövästävän tehtävänä on edistää datojen hyödyntämistä erityisesti yrittäjien, yritysten ja yrittäjähenkisten keskuudessa pääkaupunkiseudulla. Tämä työ tukee vahvasti HRI:n toimintaa avoimen datan liiketoiminnan edistämisen osa-alueella.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään kehittäjätilaisuuksia

Tehdään kehittäjäyhteistyötä datojen hyödyntämisen edistämiseksi järjestämällä Helsinki Loves Developers avoimen datan avoimia konttoreita joka toinen torstai sekä mahdollisuuksien mukaan olemalla mukana muissa kehittäjätilaisuuksissa ja hackathoneissa.

Aikataulu:	Tammikuu – joulukuu 2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien tietohallinto ja viestintä, FVH
Kustannusarvio:	Virkatyönä, pienet tarjoilukulut (osittain 6Aika-toimintaa)
Mittarit:	Kehittäjätilaisuuksia järjestetty.

Toimenpide-ehdotus

Tuetaan datojen hyödyntämistä sponsoroinnein

Tuetaan pääkaupunkiseudun kaupunkien avaamien datojen hyödyntämistä esim. sponsoroimalla avoimen datan kilpailuja tai muita tapahtumia.

Aikataulu:	2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi
Kustannusarvio:	EUR 2000
Mittarit:	Tietoaineistojen hyödyntämistä sponsoroitu.

Toimenpide-ehdotus

Kannustetaan seudun korkeakouluopiskelijoita hyödyntämään HRI:n kautta avattua dataa harjoitus- tai oppinäytetöissään tai mahdollisesti lyhytaikaisena kesätyönä.

Selvitetään pääkaupunkiseudun korkeakoulujen (kuten Metropolia AMK, Haaga-Helia AMK, Laurea AMK, Aalto Yliopisto, Helsingin yliopisto) keskeiset kontaktit ja yhteistyömahdollisuudet sekä toteutetaan yhteistyötoimia mahdollisuuksien mukaan.

Aikataulu:	Tammi-joulukuu 2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi
Kustannusarvio:	Virkatyönä, mahdollisesti EUR 2000
Mittarit:	Sovelluksia, työkaluja, visualisointeja, analyysejä, dataa käytetty osana harjoitus- tai lopputöitä.

Toimenpide-ehdotus

Kokeillaan uudenlaisia yhteistoimia tietoaineistojen hyödyntämisen edistämiseksi

Kannustetaan yhdessä eri toimijoiden kanssa kehittäjiä hyödyntämään avoimia tietoaineistoja mm. Datademon kokemusten pohjalta.

Aikataulu:	2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, Open Knowledge Finland ry, FVH, VM, Sitra
Kustannusarvio:	Virkatyönä, mahdollisesti EUR 2000
Mittarit:	Tietoaineistojen hyödyntämistä on pilotoitu uudella tavalla.

2.5. Viestintä

HRI-palvelun viestintää toteutetaan erikseen laadittavan viestintäsuunnitelman mukaisesti.

HRI:n keskeisiä asiakkaita ovat julkisen tiedon tuottajat tai kerääjät eli pääkaupunkiseudun kaupunkien virastot tai toimialat ja niiden alaiset osastot. Lisäksi keskeisiä tahoja ovat sekä palvelun omistajat eli pääkaupunkiseudun kaupunkien kaupunginjohtajat (johtoryhmä) ja ohjausryhmä että tiedon hyödyntäjät kuten sovelluskehittäjät ja opetus- ja tutkimustahot, kuntalaiset, yritykset ja lehdistö datajournalismin kannalta.

HRI-palvelun tehtävänä on tukea pääkaupunkiseudun kaupunkien työntekijöitä datojen avaamisessa. Lisäksi HRI:n tehtävänä on kannustaa kaikkia potentiaalisia tiedon hyödyntäjätahoja hyödyntämään avoimia tietolähteitä omissa tarkoituksissaan.

Viestintä on kaksisuuntaista. Toisaalta HRI:n tavoitteena on välittää keskeisille kohderyhmille tietoa HRI-palvelussa avatuista ja hyödynnetyistä dataseteistä sekä toisaalta vastaanottaa palautetta ja toiveita datoihin liittyen. Viestintä pitää sisällään eri viestintäkanavien (kuten uutiset, ohjeistukset, haastattelut) sisällöntuotannon, tarvittavat käännöstyöt ja julkaisun.

HRI-palvelun ensisijaisia viestintävälineitä ovat verkkosivu (www.hri.fi) eri kieliversioineen, Facebook-sivu (www.facebook.com/helsinkiregioninfoshare), Twitter (@HRInfoshare), sähköinen uutiskirje sekä Slidesharessa jaettavat PowerPoint-esitykset. Lisäksi on olemassa HRI 2 vuotta -julkaisuja suomeksi ja englanniksi, pieni esite suomeksi ja englanniksi, HRI-esittelyvideo (suomi, ruotsi ja englanti) sekä kaksi roll-upia, avaimenperiä ja tarroja. Tarvittaessa voidaan tuottaa muutakin viestintämateriaalia. Lisäksi tarpeen mukaan annetaan haastatteluja tai kirjoitetaan juttuja muihin viestintäkanaviin.

HRI-palvelu järjestää tai osallistuu erilaisiin tapahtumiin esitellen avointa dataa, HRI-toimintaa ja avoimen datan hyödyntämismahdollisuuksia.

Keskeisimpiä vuonna 2016 toteutettavia toimenpiteitä ovat:

Toimenpide-ehdotus

Tuotetaan viestintäsuunnitelman mukaisesti eri viestintäkanaviin sisältöä, kuten uutisia, blogikirjoituksia, ohjeita ja haastatteluja sekä kerran kuukaudessa uutiskirje.

Aikataulu:	2016, jatkuva (viestintäsuunnitelman mukaisesti)
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien HRI-vastaavat, tietokeskuksen tiedottajat, kaupunkien viestintävastaavat, ulkopuoliset asiantuntijat
Kustannusarvio:	virkatyönä, ostopalveluna
Mittarit:	Relevanttia sisältöä tuotettu, hyvää palautetta.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään tietoaaineistojen avaamista ja hyödyntämistä tukevia infotilaisuuksia pääkaupunkiseudun kaupunkien työntekijöille.

Aikataulu:	2016, jatkuva (viestintäsuunnitelman mukaisesti)
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat
Kustannusarvio:	virkatyönä, enintään EUR 500 tarjoilukuluja / vuosi
Mittarit:	Järjestetty infotilaisuuksia, joihin osallistunut tietoaaineistojen avaamisen kannalta keskeisiä henkilöitä. Saadaan lisää uusia datan avauksia ja edistetään hyödyntämistä.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään pääkaupunkiseudun kaupunkien työntekijöille datan avaamista ja hyödyntämistä tukevia koulutustilaisuuksia.

Aikataulu:	2016, jatkuva (viestintäsuunnitelman mukaisesti)
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat, Kaupunginkanslia, Oiva Akatemia
Kustannusarvio:	Kaupungit kustantavat itse. Koulutuspäivän hinta noin EUR 1500 - EUR 3000 / 20 henkeä.
Mittarit:	Koulutustilaisuuksia on järjestetty. Niihin on osallistunut organisaatioiden tietoaaineistojen avaamisen kannalta keskeisiä henkilöitä. Palaute koulutuksesta on vähintään hyvä. Saadaan lisää datan avauksia ja hyödyntämistä.

Toimenpide-ehdotus

Järjestetään HRI-palvelun viiden vuoden menestyksekkään toiminnan kunniaksi seminaari ja/tai viestintäkampanja.

Aikataulu:	maalis-toukokuu 2016
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat, viestintä
Kustannusarvio:	virkatyönä ja ostopalveluna, FVH, EUR 2000
Mittarit:	Seminaari/kampanja järjestetty, lisätty tietoisuutta, edistetty datojen avaamista ja hyödyntämistä.

Toimenpide-ehdotus

Luodaan toimintamalli käyttäjäpalautteen keräämiseen

Aikataulu:	2016, jatkuva
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi ja kaupunkien HRI-vastaavat, viestintä
Kustannusarvio:	virkatyönä
Mittarit:	Toimintamalli luotu, palautetta kerätty

2.6. Juridiikka

Tietoaineistojen avaamisessa huomioitavien lainsäädännöllisten seikkojen osalta hyödynnetään kaupunkien oikeuspalvelujen asiantuntemusta ja Helsingin oikeuspalvelun lakimiehen laatimaa muistiota. Lisäksi aiheen tiimoilta tehdään yhteistyötä kansallisella tasolla niin valtion kuin muiden kuntien kanssa erityisesti 6Aika-yhteistyössä.

2.7. Yhteistyö muiden tietoa avaavien ja hyödyntävien toimijoiden kanssa

HRI-palvelun keskeisiä sidosryhmiä ovat:

- Pääkaupunkiseudun kaupunkien johto, tietohallinto, viestintä ja hallintokunnat
- Forum Virium Helsinki (FVH)
- Pääkaupunkiseudun ulkopuolella olevat suuret kaupungit, erityisesti Tampere, Turku ja Oulu (ns. kuutoskaupungit)
- Valtio, erityisesti valtiovarainministeriö ja Valtori: JulkICT-toiminta ja avoimen datan ohjelma avoindata.fi -dataportaaleineen
- Tilastokeskus
- Sitra
- Kehittäjät ja kehittäjäyhteisöt kuten Helsinki Loves Developers, järjestöt ja vastaavat toimijat, kuten Open Knowledge Finland (OKF) ja mahdolliset muut tiedon avaamista edistävät järjestöt
- Korkeakoulut ja tutkimuslaitokset
- Kuntaliitto ja Kuntaliiton tietoyhteiskuntaryhmä
- Avoimen datan kilpailut kuten Open Finland Challenge
- Media datajournalismin osalta
- Yritykset esimerkiksi sovellusten osalta (erityisesti 6Aika-toimenpiteet)
- Kansainväliset verkostot ja toimijat kuten Eurocities, Open and Agile Smart Cities (OASC), Open Data Institute (ODI)

Toimenpide-ehdotus

Tehdään tiivistä yhteistyötä ns. kuutoskaupunkien kesken 6Aika-ohjelman avoin data ja rajapinnat -osa-alueella.

Tavoitteena edistää datan avaamista ja hyödyntämistä jakaen oppeja ja kehittäen toimintatapoja erityisesti datojen harmonisoinnin, rajapintojen standardisoinnin, dataportaalin kehittämisen, viestinnän ja hyödyntämisen edistämisen osalta.

Aikataulu:	2016
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, 6Aika-toimijat, FVH
Kustannusarvio:	Virkatyönä ja 6Aika-rahoituksella
Mittarit:	Yhteistyötoimia tehty.

Toimenpide-ehdotus

Tehdään VM:n kanssa yhteistyötä dataportaalien kehittämisessä ja ylläpidossa sekä JulkICTLabin kokeiluissa.

Aikataulu:	2016, jatkuva
Vastuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien tietohallinto
Kustannusarvio:	Virkatyönä.

Mittarit: Jaetaan tietoa HRI:n kehittämistoimista ja hyödynnetään valtion kehitystoimia mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaan.

Toimenpide-ehdotus

Tutustutaan muissa maissa käynnissä oleviin avoimen datan toimiin niitä hyödyntäen sekä jaetaan tietoa omista suunnitelmista ja kokemuksista.

Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyöverkostoihin- ja hankkeisiin. Mahdollisia yhteistyötahoja ovat mm. Eurocities-verkosto ja sen jäsenkaupungit, Open and Agile Smart Cities OASC -verkosto, Euroopan Komission innovaatiotoimi ja Open Data Institute ODI.

Aikataulu: 2016
Vastuhenkilöt: HRI-tiimi, kaupunkien HRI-vastaavat, kv-vastaavat
Kustannusarvio: Virkatyönä, mahdollisia matkakuluja.
Mittarit: Yhteydenotot ja tapaamiset sekä mahdolliset yhteistyötoimenpiteet eri toimijoiden kanssa.

2.8. Palvelun hallinta ja ylläpito

HRI-palvelu on toiminut vuodesta 2014 alkaen ns. ylläpitotilassa HRI:n pääsopimuksen mukaisesti. Syksyllä 2012 pääkaupunkiseudun kaupunginhallituksissa tehtyjen päätöksen mukaisesti HRI huolehtii avattavien tietoaineistojen jatkuvuudesta ja laadusta sekä tukee julkisen sektorin osapuolia tiedon avaamisessa. HRI:n ns. clearing house -toiminto on Helsingin kaupungin tietokeskuksen vastuulla.

Palvelun hallinta ja ylläpito sisältävät muun muassa palvelun rahoittamisen, mahdollisten osaprojektien käynnistämisen, avoimen tiedon periaatteiden noudattamisen tietotuotannossa, kaupunkikohtaisten vastuuhenkilöiden nimeämisen sekä toimintamallin toteuttamiseen kohdennettujen henkilötyökuukausien hyödyntämisen sovitulla tavalla. Ylläpitovaiheessa kaupungit ovat sitoutuneet osoittamaan HRI-palveluun henkilötyöpanosta vuosittain seuraavasti: Helsinki 24 htkk, Espoo 12 htkk, Vantaa 12 htkk ja Kauniainen 2 htkk.

Em. kaupunkien HRI-henkilötyökuukaudet mahdollistavat mm. seuraavat toimet: kaupungin tiedontuottajien opastus, tietoaineistojen muokkaus julkaisukuntoon, metatietojen määrittely sekä viestintä data-avauksista, niiden hyödyntämisestä ja tulevista toimista. Tulevia data-avauksia suunnitellaan kartoittaen tietoaineistoja ja tiedontuotantoprosesseja yhteistyössä mm. IT-kokonaisarkkitehtuuritoimijoiden kanssa. Samalla organisaatioita kannustetaan yhteistyöhön muiden kuntien ja toimialojen välillä.

Avoimen tiedon toimintamallin on osa em. kaupunkien normaalitoimintaa ja siten tärkeää sisältyä kaupunkien tietotekniikkaohjelmiin tai vastaaviin linjauksiin (esim. Helsingissä asia on sisällytetty kaupungin tietotekniikkaohjelmaan 2015-2017 ja Strategiaohjelmaan 2013-2016).

HRI:n operatiivista toimintaa ohjaa ohjausryhmä, joka linjaa, ohjaa, seuraa ja arvioi HRI:n toimintaa. Toimenpiteiden toimeenpanossa ja seurannassa hyödynnetään sopivia toimintamalleja ja työkaluja (mm. Trello). Toimintaa ja yhteistyötoimia itsearvioidaan säännöllisesti.

Merkittävimmät palvelun hallintaan ja ylläpitoon liittyvät toimenpiteet vuonna 2016 ovat:

Toimenpide-ehdotus

Laaditaan toimintaohjeet mahdollisia kriisitilanteita varten.

Esim. valmiit viestintätekstit, sijaistukset.

Aikataulu:	Syksy 2016
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, viestinnän asiantuntijat
Kustannusarvio:	Virkatyönä.
Mittarit:	Toimintaohjeet laadittu.

Toimenpide-ehdotus

HRI-palvelun toimintaa seurataan relevantein seurantaindikaattorein.

Vuodesta 2014 alkaen seurantaindikaattoreina on ollut käytössä data-avaukset (kaupungeittain ja virastoittain) sekä syntyneiden sovellusten määrä. Päivitetään seurantaindikaattorit palvelemaan paremmin toiminnan mittaamista. Lisäksi hyödynnetään Google Analytics -dataa.

Aikataulu:	Jatkuva
Vastuuhenkilöt:	HRI-tiimi, kaupunkien tietohallinto
Kustannusarvio:	Virkatyönä.
Mittarit:	Relevantit seurantaindikaattorit käytössä.